

prepričali, kako abotni da so, in bodo debelo gledali, ko bodo zapazili od Celovca in Maribora tje doli do Skadarja, Soluna, Adrianopelna in Carigrada vse — slovansko! Sploh vspehi ravno skončane turško-ruske vojske so za slovanske narode in za bodočnost južno-izhodne Evrope neizmerno važni, imenitni in odločilni. Potoki krvi niso bili zapstojni prelititi. Sveti križ, krščanska omika in človečnost se dviga nad grobom 300.000 ubitih turških divjakov. Zato mora vsak pošten Slovan, vsak pameten kristijan, vsak blagodušen človek sedaj na koncu strahovitega boja hvaležen reči: Hvala bodi Bogu za sijajno zmago čez turške krvoločnike, večna slava slovanskim junakom!

Smrt cesarjevega očeta, nadvojvode Franc-Karola.

(Dopis iz Dunaja.)

Velika nesreča je zadela našo cesarsko rodino. Častitljivi oče svetlega cesarja, velikodušni nadvojvoda Franc-Karol, starosta cesarske familije, je po kratkej bolezni dne 8. marca okoli 12. ure umrl, imajoč 75 let in 3 mesece. Še pred 8. dnevi se je zdrav pa vesel sprehajal po „prater-ju“ ter je kakor vselej prav prijazno ozdravljaval na desno in na levo. V soboto 2. marca je prvokrat čutil neko slabost, vendar je še bil v nedeljo po svojej stari lepi navadi v dvorni kapeli pri predpoldanski in popoldanski službi božji. Le jezuitske cerkve ni mogel več obiskati; zato pa je dal oo. jezuitom naznaniti, da ga žalosti, ker mu ni moči v pustnih dneh k njim prihajati in tam pred izpostavljenim sv. Rešnjim telesom moliti. V torek mu je prihajalo vedno huje; a na pepelnico ni zabil svojega duhovnika opomniti, naj mu potrosi čelo z blagoslovljenim pepelom v spomin, da se je pričel resni postni čas. Nadjal se še pač ni, da bode pri njem tako naglo uresničen izrek: „prah si bil in v prah se povrneš“. V četrtek, ob katerem dnevu se začnejo pri oo. jezuitih postne predge, poslal je znovič glas, „da pozdravlja Maksa pl. Klinkowström-a, kterega je toliko let z takim veseljem poslušal, da ga pa menda odslej na tem svetu ne bode več ne videl ne slišal“. In tako je bilo. Na večer zdravniki naravnost povedo bližnjem okolici, da je njihova umetnost pri kraju. In sedaj se je skrbelo, da prejme visoki bolenik sv. zakramente. Pobožni nadvojvoda je želel, da se mu drugi dan pri sv. meši podeli sv. obhajilo. V petek okoli 10. ure je služil dvorni župnik v bolenikovem stanovanju sv. mešo, pri kterej je nadvojvoda prav pobožno prejel poslednje popotnico. Prizor je bil sila genljiv. Okoli smrtne postelje so stali svitli cesar, cesarica, in še 2 jihova brata, vsi 3 sinovi. Umirajoči oče se je zahvaljeval duhovniku in okolo stoječim za vse dobrote in ljubezen, ktero so mu tako obilno skazovali. Sedaj mu naglo začne sapa zastajati. V kapeli se izpostavi sv. Rešnje Telo, ali že čez

pol ure se zopet shrani, ker je med tem blagi nadvojvoda izdehnil svojo dušo. Visoki gospod je bil zvesti sin matere katoliške Cerkve. Vsako leto je potoval k Materi božji v Marijino Celje in tamkaj se v zakladnici romarjem pokazujejo marsikteri dragoceni darovi, ktere je dobrotni nadvojvoda Marijinej cerkvi dal. V obče se priznavajo jegove krščanske čednosti, kakor so bile: resnična pobožnost, spodbudljiva ponižnost, blagodejna uljudnost, izvanredna dobrotljivost, ktera poslednja prav za prav kaže, kako dobra duša je bil ranjki. Reveži so ž njim mnogo, mnogo zgubili. Javnega delovanja se ni vdeleževal, a uplival je blagotvorno na vse svoje.

V soboto je bilo truplo balzamirano, ter ostane čez nedeljo v dvornih prostorih, kder počiva na krasno okinčanem odru. Na steni za zgavjem visi velika podoba Križanega, njej na desni in levi druge lepe svete podobe, kakor Jezus na oljski gori, obličje z trnjem venčanega Zveličarja. Marijino vnebovzetje itd. Okoli odra gori na srebrnih svečnikih 16 sveč. Pri znožju leže iz frišnih lepo dišečih cvetlic spleteni venči. Noč in dan opravljajo duhovniki pri odru molitve. V pondeljek se prenese truplo v dvorno kapelo, kjer se bodo od 8—12stih vsake pol ure na enkrat tri sv. meše služile. V torek se bode vršil pogreb. Telo bo počivalo v cesarski raki pri oo. kapucinih. Rajni nadvojvoda je bil 3. sin cesarja Franca in bi imel po odstopu Ferdinanda I. leta 1848. postati cesar, a miroljubni mož cesarske krone ni hotel prejeti in jo je pustil svojemu prvemu sinu, sedanjemu cesarju Francu Jožefu I. J. Napotnik.

Gospodarske stvari.

Šoštanjsko pomočno društvo.

(Nasvet in vabilo.)

Marsikdo pride sedanji čas v denarne zadrege. Toda denar je predrag, obresti ali činži neznosljivo veliki in naposled za dolžnika pogubni. Da bi se vsakemu, ki je v taki sili, zamoglo pomagati z posojili za najboljši kup in da bi se ob enem budila štedljivost, združilo se je nekaj mož v Šoštanju v ta namen, da bi ustanovili „Pomočno društvo“ — Aushilfsverein. — Glavni namen društvu bi bil ta, da bi društveniki z majhnimi rednimi doneski drug drugega podpirali z posojili na najcenejši način. Vsak društvenik bi vsak teden na delež vplačeval po 50 kr. v društveno denarnico; za to bi dobil prva 3 leta na vsak delež pravico do posojila 100 fl. poznej 250 fl. Če vzame 2 ali več deležev, mora tudi 2krat ali večkrat po 50 kr. vplačati, ima pa tudi 2krat ali večkrat toliko kredita pri društvu; n. pr. kdor vzame 10 deležev, plača na teden 5 fl. uživa pa prva 3 leta za 1000 fl. in poznej za 2500 fl. kredita. Vloženi denar bi za vložnika ne ležal brez koristi, ampak ž njim

bi se ravnalo, kakor z vlogami pri hranilnicah; računilo bi se njim počenshi od 1. dne prihodnjega meseca 6 % obresti. Društvenikom bi se denarji izposojevali po kolikor le mogoče nizkih činžih, ker bi ne iskalo društvo nobenega posebnega dobička. Zabtevalo bi se le najpotrebniše za dačo in za društvene stroške. Od drugih hranilnic bi se ne jemali denarji na posodo za društvene namene, ampak iz svojih lastnih moči bi društvo skušalo svojim društvenikom pomagati. Izposojevanje od hranilnic je predrago. Vendar ako hočemo tako pomočno društvo res na noge spraviti, treba je, da veliko število društvenikov pristopi, ki vzamejo najmenje 500 deležev tako, da tedenske vloge znašajo 250 fl., kar daje na leto 13.000 fl. Ako je pa 1000 društvenikom, tedaj dobi društvo že prvo leto 26.000 fl. na razpolago in zamore z to lepo svoto društvenikom na pomoč prihiteti z posojili proti mogoče majhnim obrestim. Taka pomočna društva se ustanovijo na več let in se potem vse enako po deležih razdeli. Sedaj deluje več takih pomočnih društev prav vspešno med rokodelci posebno po večjih mestih. L. 1872. so n. pr. v Varaždinu ustanovili tako „Podporno društvo“ na 8 let, ki je tako srečno delovalo, da je že l. 1875 imelo 2422 deležev in nad 265.272 fl. na razpolaganje, sedaj pa nad $\frac{1}{2}$ milijona. Koristnost takega društva je očitvidna in torej so nekateri domoljubi v Šoštanju sklenili pozvati prebivalce iz Šoštanja, Velenja, Mozirja, Slov. Gradca in iz dotičnih okolic, kakor tudi druge prebivalce, kateri bi se za to reč zanimali, na pogovor v nedeljo 17. marca popoldne ob 3. uri in sicer v gostilnico g. M. Goloba. Takrat se bomo zmenili med seboj, ali je mogoče in ali nas je volja tako pomočno ali podporno društvo ustanoviti; izvolil se bo tudi, če se ustanovitev sklene, potrebni odbor, ki bo celo reč v roke vzel.

Udeležimo se tega zbora v mogoče obilnem številu! Poskusimo si v teh slabih časih pomagati združenimi močmi in tudi Bog nam bo pomagal!

Več rodoljubov.

Priporočena vredna semena.

Včasih je neobhodno treba, da gospodar z semenom menja. Sicer je sedaj že mnogo štacun, ki nova semena ljudem priporočujejo, tudi imamo, n. pr. v Gradcu, posebne zavode ali štacije, ki se z prodajo raznih semen pečajo. Toda pogosto kmet za imena dobrih novih semen ne vé in si ga torej ne more priskrbeti. Hočemo tedaj po novini „Praktischer Landwirth“ tukaj par nasvetov priobčiti. Navedena semena se dobijo pri g. Berdajsu, trgovcu v Mariboru, in pri semenski štaciji v Gradcu, katerej se naslov napiše: „Gräflich H. Attems'sche Samencultur-Station in St. Peter bei Graz.“

Imenovani list nasvetuje: jaro pšenico gališko (Galizischer Sommerkolbenweizen), ki daje lepo zrno in slamo (te sorte ni dobiti v Gradcu). Jara rž moravska ali česka (Böhmischer Gebirgs-Sommerroggen), ki tudi v hladnih in visokih hribih

in v menj dobri zemlji še vendarle dobro stori in obilo zrnja obrodi. Jaro pšenico in rž kaže posebno tam sejati, kder so zimino mrazovi ali miši jako poškodile. V Gradcu velja tega semena 50 kilo 12 fl. 50 kr., 5 kilo pa 1 fl. 80 kr. Izmed ječmenovih sort močno hvalijo šotlandski hribovski ječmen (schottische Hochlandgerste), ki je proti vremenskim nezgodam jako neobčuten in vrlo dobro obrodi. Obraste močno in se zamore tudi pozneje sejati. Zlati ječmen (Goldene Melongerste) sodi za slaba zemljišča. Halletov ječmen (Hallets-Pedigree v Gradcu 50 kilo velja 15 fl. 5 kilo 2 fl. 25 kr.) je sila lep in stori dobro tudi v slabi zemlji. Pajev ječmen je tudi izvrsten, v Gradcu Payes-Prolificgerste 50 kilo 15 fl. 5 kilo 2 fl. 25 kr. Ševalijerski ječmen daje težko zrno, bogato obrodi in se torej po pravici hvali. (V Gradcu Chevalier-Gerste 50 kilo 7 fl., 5 kilo 1 fl.) Oves (zob) se je posebno obnesel orjaški oves iz Ligove (Riesenhafer von Ligovo 50 kilo 13 fl. 5 kilo 3 fl.); mnogi gospodarji so zadnji 2 leti pri tej sorti dobili po 24—28krat seme povrnjeno. Miltonov oves sodi posebno za mrzle visoke lege, slama je po $1\frac{1}{2}$ metra dolga, zrno težko, včasih tehta hektoliter do 75 kilo. (Amerikanischer Miltonhafer 50 kilo 15 fl. 5 kilo 2 fl. 25 kr. Kuruze ali turšice je tudi že več sort razne vrednosti. Nekeje sorti pravijo: kvarenten (Quarantaine); zrno je drobno, žolto, zori in stori tudi v bolj hladnih hribovitih legah, vendar zdatna ta sorta ni. Činkvantino, jako rano zori in dobro obrodi. (V Gradcu Činkvantino velja 50 kilo 8 fl., $\frac{1}{2}$ kilo 12 kr.) Pigoletto tudi rano dozori in zdatno obrodi. Ti dve sorti so zadnji čas začeli močno saditi na Ogerskem, Hrvatskem in južnem Štajerskem, ter ste poprejšnjo kuruzo skoro povsod izpodrinole. Ameriška orjaška kuruzza vzraste po 3—5 metrov na visoko; ameriški konjski zob stori le v toplih legah in redko sejan ter daje v takih razmerah veliko slame in zrnja; vendar sodi najbolj za pridelovanje zelene krme, katereja je obilna in dobra. (V Gradcu Amerikanischer Pferde-zahn velja 50 kilo 20 fl. $\frac{1}{2}$ kilo 25 kr.). Izmed grahovitih sort močno hvalijo angleško Viktorijo (Victoria-Erbse 5 kilo 1 fl. 80 kr. $\frac{1}{2}$ kilo 20 kr.) Izvrsten je Gutterbergerjev grah, najbolj rano dozori in se gorko priporoča za zeleno krmo (Gutterberger Mai-Erbse 5 kilo 2 fl. $\frac{1}{2}$ kilo 25 kr.) Angleški Marrovi grah potrebuje več prostora, daje pa veliko gotovega in za krmo najizvrstnišega pridelka (Marrovs Kaiser der Markerbzen 5 kilo 5 fl. 50 kr., $\frac{1}{2}$ kilo 60 kr.) Pariški zlati grah jako rad rodi in daje ljudem dobro hrano (Golderbse 5 kilo 3 fl. 50 kr. $\frac{1}{2}$ kilo 20 kr.) Izvrstno krmo daje tudi veliki Erfurtski bob, pa tudi ljudem služi kot krepka hrana (Grosse Erfurtsbohne 5 kilo 2 fl. 50 kr. $\frac{1}{2}$ kilo 30 kr.). Vse priporočbe vredno je orjaško korenje ali merkevca za pridelovanje izvrstne klaje. Če je zemlja krepka in globoko vzhajljana, postane imenovana merkevca v njej po 4—5 kilo težka (Riesenmöhre, lange, weisse $\frac{1}{2}$ kilo 75 kr.)

Kdor zamore in hoče, naj poskusi eno ali drugo izmed nasvelovanih reči!

Nova rujavina, se je zadnji čas močno začela za nove vinogradne nasade priporočati. Nemci njej pravijo Steinschiller, Hrvatje pa: rusa ružica. Vinorejska šola pri Mariboru je to posebno sorto dobila iz Oggerskega l. 1874. kot enoletne sadike — Wurzelreben. — Zasadilo se je s to novo rujavino $6\frac{1}{2}$ ara (181 □°) in je dala lani v četrtem letu 4 hektolitrov (7 veder) mošta. Potem takem bi moral hektar dati 61 hektolitrov, 1 joha vinograda pa 61 veder, t. j. 6 štrtinjakov ali 12 dobrih polovnjakov. Gotovo lep pridelek! Sploh tej sorti se mora priznavati velika rodovitnost. Vino sicer ni posebno močno, vendar se sme tudi v slabih letinah prištevati prav uporabnim, prijetnim namiznim vinom in kar ni mala reč: veliko se ga pridela. Proti spomladanskim mrazovom se je pokazala jako neobčutna, v cvetenju močno trpežna, zori ne prerano pa ne prepozno in grozdje celó nič ne gnije. Lani, ko je meseca septembra toliko deževalo, je ta sorta med vsemi imela najbolj zdravo grozdje.

Sejmovi na Štajerskem. 17. marca Podčetrtek, Lemberg, Cmurek, Ročica, Trbovlje; 18. marca na Ptujski gori, Videm; 19. marca sv. Barbara v Halozah, Svičina; 20. marca št. II v Slov. goricah, Studenci, Zibika; 21. marca sv. Jedrt pri Laškem, Žigerski vrh.

Sejmovi na Koroškem. 26. marca Grebinje, Ukve, Zgornja Bela; 27. marca Velikovec; 29. marca zgornji Drauberg.

Dopisi.

Iz Celja. (Čebelarsko društvo). L. 1876. se je po prizadevanju učiteljev na mestni fantovski šoli, gg.: Kresnika in Weissa, ustanovilo v našem mestu čebelarsko društvo, katerega hvalevredni namen je ta, da si prizadeva veselje za čebelorejo med našim ljudstvom vnemati. Sedaj nam je na Štajerskem znanih sledečih 6 čebel. društev: V Radgoni (narstarejše), v Celju, Admontu, Mariboru, Gleisdorfu in v Lipnici (najmlajše). Vsa ta društva so med seboj v zavezi in se vsako leto eno izmed njih v poglavitno društvo (sedež vseh podružnic) izvoli. Letos je sedež vseh podružnic v Admontu. Celjska podružnica šteje zdaj 120 udov, vse podružnice na Štajerskem skupaj okoli 600 udov. Naše celjsko društvo ima pod miklavškim hribom svoj društveni čebelnjak; panji so narejeni po Dzierdzonovi sistemi. Ti panjevi so velike praktične vrednosti, kakor je to pravim čebelorejcem dobro znano. Kdor ima čebele v takem panju, lahko ob pravem času vsako bolezen čebelic spozna, lahko umetne roje napravi, matice goji, iz satovja prav lahko z medmetalnico (Honigschleuder-Maschine) med izpravlja; satovje

se pri tem nič ne pokvari, temveč se še prav lahko v novi (Dzierzonovi) panj nastavi, da čebelicam ni treba še le novega satovja delovati. ampak, kar v nastavljenem satovju med prinašajo. Tu je treba pomisliti, da po navadnem preračunanju čebelic 15 funtov strdi potrebujejo, prej ko en funt satovja naredijo, da je po tem takem za pozne roje jako nevarno, jih v prazne panjeve spravljati, ker kmalu paša neha in nimaje več živeža. Po Dzierdzonovi sistemi se napravi eden in tisti panj lahko večji ali manjši, kakor se potrebuje; pomisliti je le treba, da je nevarno v navadni veliki panj mali roj spravljati, ker v njem čebelic tako rekoč obupajo in navadno tudi iz njega pobegnejo. Še ta dobiček imamo od teh panjev, da se v njih prav lahko slabi roji združijo v eden močni roj.

O čebeloreji se je že mnogo pisarilo; toda kaj pomaga mrtva črka sama? Zato je tudi naše društvo že v tem kratkem času svojega obstanka si prizadevalo: praktično vrednost novih iznajdeb v čebelorejstvu ljudem očitno razkazovati in so se v ta namen pretečenega leta napravili društveni shodi v Št. Jurju, v Galiciji in v naši okolici; tudi so se v ta namen panjevi po Dzir. sistemi darovali šolam v Galiciji, v Št. Pavlu in na Tebarjih. Letos ima društvo zopet 5 panjev za razdelitev pripravljenih ter namerava če mu bode le mogoče napraviti društvene shode v Šmartnu v Rožni dolini, v Galiciji, v Mozirju, v št. Pavlu in v Št. Jurju. (Majhni panj po tej osnovi velja 2 gold.) K sklepu naj še omenim, da je 27. febr. t. l. napravilo društvo velik družbeni shod v gostilni sobani pri Belem volu (Weisser Ochs), kjer so bili razstavljeni mnogovrstni pridelki iz voska in medu. Tu si videl med v pogačah in v hlapnih steklenicah različno medeno pekarijo, medene torte in potice; prelepe voščene zvitke in sveče, kakor tudi krasno voščeno cvetlico; natakalo se je tudi medeno vino. G. M. Kresnik, društveni čebelarski učitelj, je natančno razlagal, kako se vse te in še mnogovrstne druge reči iz satovja in strdi pridelujejo. Naj še pristavim, da se v Gradcu 1 kilo medu v enoletnem satovju prodaja po 1 glđ. očiščenega medu pa velja 1 kilo 80 kr. Vsak prijatelj našega ljudstva želi gotovo temu društvu dobrega vspeha. Da bi se pa ta uspeh dosegel pri našem slovenskem ljudstvu, bo treba poročila o društvenem delovanju itd. tudi v našem jeziku priobčevati; ali še boljše bi bilo, če slavni društv. odbor vsa poročila v našem, povsodi po Spodnjem Štajerskem razširjenem in toliko priljubljenem „Slov. Gospodarju“ priobčuje, kateri jih bode tudi gotovo radovoljno sprejemal v svoj list.*)

Od Mure. („Pitelidoharja“). Te dni dobil sem od prijatelja kužico na posodo, v koji so pretiskani oni članki, ki jih je g. prof. Žitek pod naslovom: „O zavarovanju proti oguju“ v

*) Z velikim veseljem, kakor sploh vse kar zamore duševni in gmotni blagor našega ubogega slovenskega ljudstva pospeševati. Ured.